

บทที่ 1

บทนำ

สตรอบเออรี่เป็นผลไม้เศรษฐกิจที่มีการปลูกกันอย่างแพร่หลาย สามารถพบได้ทุกประเทศ ตั้งแต่แถบขั้วโลกจนถึงพื้นที่ในเขตร้อน แต่ส่วนมากพบเพาะปลูกในเขตนานา และเขตเมดิเตอร์เรเนียน ซึ่งมีพื้นที่ตั้งอยู่ระหว่างละติจูดที่ 28° และ 60° ในพื้นที่เหล่านี้มีอุณหภูมิในช่วงกลางฤดูร้อน (เดือนกรกฎาคม) อยู่ระหว่าง 15° ถึง 30° ซ และอุณหภูมิโดยเฉลี่ยสูงถึง 20° ซ ถึง 40° ซ และอุณหภูมิในช่วงกลางฤดูหนาว (เดือนมกราคม) อยู่ระหว่าง 15° ซ ถึง -20° ซ และอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ระหว่าง 10° ซ ถึง -40° ซ (Hancock, 1999)

สตรอบเออรี่จัดเป็นพืชเศรษฐกิจใหม่ ที่สามารถช่วยพัฒนาความเป็นอยู่ของเกษตรกรผู้ปลูก นับพันคนให้ดีขึ้นทั้งในพื้นที่ราบและบนภูเขา (ณรงค์ชัย, 2543) ประเทศไทยมีการส่งออกผลผลิต สตรอบเออรี่ในเชิงอุตสาหกรรมไปยังต่างประเทศตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 ประเทศหลักที่ส่งไปจำหน่าย คือ ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีความต้องการผลผลิตเพื่อใช้ในการแปรรูป ประมาณ 1,000 – 3,000 ตันต่อปี นอกจากนี้มีการส่งผลบริโภคนสดไปจำหน่ายยังประเทศฮ่องกง สิงคโปร์ และบางประเทศในแถบ ยุโรป แต่ปริมาณการส่งออกในช่วงปี พ.ศ. 2549 – 2551 มีแนวโน้มลดลง เนื่องจากมีการบริโภคนสดและแปรรูปภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น (ตลาดไทย, 2553) ปริมาณผลผลิตสตรอบเออรี่ที่นำมาใช้เพื่อการแปรรูปและบริโภคนสดภายในประเทศไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด โดยเฉพาะตลาดเพื่อการบริโภคนสดที่มีแนวโน้มความต้องการเพิ่มสูงขึ้นทุกปี (สัมฤทธิ์, 2553) โดยในปีพ.ศ. 2549-2550 มีเกษตรกรปลูกสตรอบเออรี่ในจังหวัดเชียงใหม่จำนวน 960 คน มีพื้นที่ปลูก 2,765 ไร่ และเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2550-2551 มีเกษตรกรจำนวน 1,067 คน มีพื้นที่เพาะปลูก 3,185 ไร่ และมีการส่งออกผลสตรอบเออรี่แปรรูป ในปี พ.ศ. 2549 ปริมาณ 247.71 ตัน คิดเป็นมูลค่า 11.18 ล้านบาท (วัชริน, 2551)

เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด ทำให้มีการขยายพื้นที่ปลูกเพิ่มมากขึ้น โดยพื้นที่ปลูกสตรอบเออรี่ มีลักษณะสภาพฟ้าอากาศแตกต่างกันออกไปตามสภาพภูมิประเทศ โดยเฉพาะในพื้นที่สูงทางภาคเหนือของประเทศ แถบจังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย มีสภาพที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตและการออกดอกที่ดี ทำให้ได้ผลผลิตสตรอบเออรี่ที่มีคุณภาพดี ทั้งนี้การออกดอกของ

ต้นไหลสตรอเบอร์รี่เป็นกระบวนการที่สำคัญต่อการกำหนดช่วงเวลาในการเก็บเกี่ยวผลผลิตออกสู่ตลาดได้ การเก็บเกี่ยวผลผลิตที่เร็วขึ้นในช่วงต้นฤดูกาลสามารถจำหน่ายได้ในราคาสูง

กระบวนการของการออกดอกของสตรอเบอร์รี่เริ่มต้นเมื่อมีการชักนำหรือกระตุ้นให้เกิดตาดอกซึ่งเกิดจาก ปัจจัยภายในพืช เช่น ลักษณะทางด้านพันธุกรรม ฮอร์โมน และปัจจัยจากสภาพแวดล้อมภายนอก ประภัสสร (2546) ได้ทำการตรวจสอบจำนวนตาดอกของสตรอเบอร์รี่พันธุ์พระราชทาน 16 (Tioga) และ พระราชทาน 72 (Tochiotome) ในสภาพพื้นที่ปลูกที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเล 340, 720 และ 1,300 เมตร ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ โดยตรวจสอบภายใต้กล้องจุลทรรศน์ ทุก 7 วัน ก่อนการย้ายปลูก 1 วัน และหลังย้ายปลูกแล้ว 28 วัน ในช่วงเดือนกันยายน - ตุลาคม พบว่า ต้นสตรอเบอร์รี่ทั้งสองพันธุ์มีจำนวนตาดอกเพิ่มขึ้นหลังการย้ายปลูกในพื้นที่ปลูกที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเล 1,300 เมตร โดยมีจำนวนตาดอก 7.3 ตา ในช่วงกลางเดือนตุลาคม

ดังนั้นการทำวิจัยในครั้งนี้จึงได้มีการศึกษาเกี่ยวกับการออกดอกของสตรอเบอร์รี่ที่ได้จากการชักนำให้ต้นไหลสตรอเบอร์รี่มีการสร้างตาดอกหรือกระตุ้นตาดอกให้มีการพัฒนาที่เร็วขึ้น โดยใช้เทคนิคของการจัดสภาพทดลองให้มีความใกล้เคียงกับสภาพธรรมชาติ ซึ่งเป็นการใช้สภาพอุณหภูมิต่ำและวันสั้น รวมทั้งการใช้สารควบคุมการเจริญเติบโตของพืชในกลุ่มไซโตไคนิน เพื่อเป็นแนวทางในการผลิตสตรอเบอร์รี่สดนอกฤดูหรือการเก็บเกี่ยวผลผลิตที่เร็วขึ้นในฤดู การขยายช่วงเวลาในการเก็บเกี่ยวให้ยาวนานขึ้น สามารถเพิ่มปริมาณผลผลิตและยืดระยะเวลาที่ผลผลิตออกสู่ตลาดได้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาผลของสภาพอุณหภูมิต่ำหรือสภาพวันสั้นและการใช้สารควบคุมการเจริญเติบโตในกลุ่มไซโตไคนินต่อการออกดอกของสตรอเบอร์รี่พันธุ์พระราชทาน 72